

Co mówi Duch do Kościoła

Co mówi Duch do Kościoła

SYNTEZA DIECEZJALNA
ETAPU PRZYGOTOWAWCZEGO
II SYNODU ARCHIDIECEZJI WROCŁAWSKIEJ

Wrocław 2024

Synteżę opracowali członkowie Komisji Głównej:
KS. ADAM ŁUŻNIAK i ADRIANA KWIATKOWSKA
Oddano do druku 6 września 2024 r.

Wydane z inicjatywy:
ABP. JÓZEFA KUPNEGO, Metropolity Wrocławskiego,
staraniem FUNDACJI OBSERWATORIUM SPOŁECZNE

**NOWE
ZYCIE**

Umiłowani w Chrystusie Panu Kapłani,
Osoby Życia Konsekrowanego
i wszyscy Archidiecezjanie!

Duch Święty nieustannie mówi do Kościoła (Ap 2, 7), wzywając do nawrócenia i odnowy. Mówił także do nas, wspólnoty Ludu Bożego w Kościele Archidiecezji Wrocławskiej, gdy przez rok przygotowań do Synodu słuchaliśmy słowa Bożego, adorowaliśmy Pana Jezusa w Najświętszym Sakramencie i w „Rozmowie w Duchu Świętym” rozeznawaliśmy drogi nawrócenia i odnowy w przestrzeniach komunii, formacji i misji.

Owoce tego procesu rozeznawania jest niniejsza synteza. Możemy w niej usłyszeć wezwanie Ducha Świętego do odważnego pójścia Jego drogami. Jesteśmy częścią Ludu Bożego w drodze przez historię; jak Abraham, ojciec naszej wiary (Hbr 11, 8), jak Maryja, pierwsza uczennica Pana Jezusa (Łk 1, 39), jak Paweł, przed którym Pan pewne drogi zamknął, a inne otworzył (Dz 16, 6-7; 2 Kor 2, 12), jak Kościół w Filadelfii, przed którym Duch Święty otworzył drzwi do owocnej misji (Ap 3, 8).

Dziękuję każdemu, kto współtworzył niniejszą syntezę. Z radością przekazuję ją w Wasze ręce. Niech będzie drogowskazem w pracach komisji

synodalnych oraz parafialnych i tematycznych zespołów synodalnych. Przekazuję ją wszystkim duszpasterzom, radom parafialnym, osobom życia konsekrowanego i świeckim, wszystkim posługującym w Kościele.

Prośmy Maryję, Matkę Bożą Zwycięską, by wstawiała się za nami, abyśmy potrafili usłyszeć i zrobić wszystko, co powie nam Jej Syn.

A handwritten signature in black ink, consisting of a small cross-like symbol followed by the word 'Łukasz' and a stylized flourish.

Arcybiskup Metropolita Wrocławski

WSTĘP

*On położył na mnie prawą rękę, mówiąc: „Przestań się lękać!
Ja jestem Pierwszy i Ostatni, i Żyjący. Byłem umarły, a oto jestem
żyjący na wieki wieków i mam klucze śmierci i Otchłani”.*

Ap 1, 17c-e

1. Etap przygotowawczy II Synodu Archidiecezji Wrocławskiej trwał 9 miesięcy. Jego podsumowaniem jest diecezjalna synteza zbierająca owoce modlitwy i pracy 244 zespołów presynodalnych, w tym 228 parafialnych (do Sekretariatu Synodu trafiły także 3 głosy indywidualne). To świadectwo zaangażowania w sprawy Kościoła ponad 2000 osób: duchownych, świeckich i konsekrowanych, które chciały podjąć trud wspólnego poszukiwania odpowiedzi na pytanie: **Co w naszej komunii, formacji i misji wymaga nawrócenia i odnowy oraz jak możemy tego dokonać?**

2. Komunia, formacja i misja – to słowa klucze II Synodu Archidiecezji Wrocławskiej. Są one owocem procesu rozeznawania, który w naszej diecezji podjęliśmy w pierwszym roku ogłoszonego przez papieża Franciszka Synodu o synodalności. Zobaczyliśmy wówczas, że te obszary wymagają głębszego namysłu i konkretnych działań, a synod diecezjalny jest narzędziem, dzięki któremu możemy, szukając pomocy Ducha Świętego, wspólnie podjąć to zadanie. Etap presynodalny został tak zaplanowany, aby odpowiedzi, których udzielimy na pytania dotyczące nawrócenia i odnowy życia Kościoła, rodziły się z modlitwy, słuchania słowa Bożego oraz siebie nawzajem i w ten sposób stały się prawdziwym rozeznawaniem dróg, na które dziś wzywa nas Duch Święty. Od września 2023 do maja 2024 r. rozważaliśmy w zespołach presynodalnych oraz w czasie spotkań rejonowych i diecezjalnych Listy do siedmiu Kościołów z Apokalipsy św. Jana. Mogliśmy doświadczyć aktualności zawartego w nich przesłania, zarówno diagnozy sytuacji Kościoła, jak i wskazań do dalszej drogi, i w tym świetle przyglądać się naszej codzienności. Wracały słowa o konieczności nawrócenia i odnowy życia oraz obietnica zwycięstwa, jeśli wypełnimy

to, „co mówi Duch do Kościołów” (Ap 3, 22). Wspólne rozważanie słowa Bożego i adoracja Najświętszego Sakramentu umacniały nas w komunii, formowały serca i przygotowywały do misji. Przeżyliśmy dzięki temu swego rodzaju diecezjalne rekolekcje, po których z pokorą i nadzieją rozpoczynamy kolejny etap naszej drogi.

3. Od początku przygotowań do Synodu towarzyszy nam hasło: **Uczyńcie wszystko, co wam powie Syn.** Słowa te, wypowiedziane przez Maryję na weselu w Kanie Galilejskiej (por. J 2, 5), są drogowskazem dla naszych działań. Chcemy zatem jak Maryja słuchać słów Jezusa i uczyć się od Niej je wypełniać. Wierzymy, że wstawiennictwo Maryi pomoże nam budować komunie, formować serca i realizować misję Chrystusa – zasadnicze cele Synodu. Za nami pierwsze kroki synodalnej drogi nawrócenia i odnowy. Przyjrzelśmy się sytuacji naszego Kościoła lokalnego. Dostrzegamy wszystko, co ważne, dobre oraz wartościowe, aby nadal się o to troszczyć i to rozwijać. Widzimy jednocześnie to, co wymaga naprawy oraz przemiany.

I.

Komunia

I.1.
KOMUNIA
– TO, CO WAŻNE, DOBRE,
WARTOŚCIOWE

Znam twoje czyny, miłość, wiarę, postugę.

Ap 2, 19a

Chrystus i sakramenty

4. Mamy świadomość, że spotykamy się i żyjemy w Kościele dlatego, że zaprasza nas Chrystus. On nas jednoczy i daje nam siebie w Eucharystii. W budowaniu komunii rozpoznajemy wielką wagę liturgii. Bardzo doceniamy kapłanów, którzy starannie celebrują Mszę św. Dzięki ich postawie wzrastamy jako wspólnota. Widzimy wielką wartość wszystkich sakramentów i cieszymy się, że możemy z nich korzystać. Bardzo doceniamy czas, kiedy możemy się spotkać na wspólnej modlitwie i dzięki temu pogłębiać osobistą relację z Bogiem.

Doświadczenie mocy adoracji i słowa Bożego

5. Doświadczamy wielkiej mocy, jaką w budowaniu komunii ma wspólnie przeżywana adoracja Najświętszego Sakramentu. Bardzo ważne jest dla nas spotkanie ze słowem Bożym. Mamy świadomość tego, jak kluczowe dla budowania wspólnoty jest dzielenie się słowem Bożym ze sobą nawzajem.

Znaczenie spotkania

6. Odkrywamy znaczenie małych grup oraz formalnych i nieformalnych spotkań, w czasie których można dzielić się wiarą i równocześnie okazywać sobie wsparcie. Widzimy, jak ważną rolę w tworzeniu tego typu

przestrzeni odgrywają kapłani, zwłaszcza ich przekonanie o potrzebie takich spotkań i otwartość na relacje z drugim człowiekiem.

Służba innym

7. Widzimy, że każda podejmowana wspólnie służba wzmacnia więzi między nami. Działania charytatywne są często mostem prowadzącym do tych osób, które znajdują się poza wspólnotą.

Praca zespołów synodalnych

8. Bardzo ważnym doświadczeniem komunii dla wielu z nas była praca zespołów presynodalnych. Wspólny trud rozeznawania na podstawie słuchania słowa Bożego, adoracji Najświętszego Sakramentu i słuchania siebie nawzajem był odpowiedzią na wołanie Chrystusa skierowane do nas w Listach do siedmiu Kościołów z Apokalipsy św. Jana. Mogliśmy zobaczyć, jak bardzo zależy nam na Kościele i że w naszej trosce o jego dobro nie jesteśmy osamotnieni.

9. Ważnym doświadczeniem wspólnoty były dla wielu z nas spotkania rejonowe i spotkanie diecezjalne w listopadzie, kiedy to mogliśmy dzielić się swoim duchowym bogactwem w grupie większej niż jedna parafia lub zespół. Wspólna modlitwa, dzielenie się słowem Bożym i zaangażowanie w sprawy Kościoła jednoczyły nas i umacniały nawet wtedy, gdy mieliśmy różne spojrzenia na te same tematy. Mieliśmy szansę zobaczyć, jak bardzo każdy z nas jest obdarowany i potrzebny w Kościele. Wielką wartością były i są dla nas wszystkie te momenty, kiedy byliśmy razem: świeccy, osoby konsekrowane i duchowni.

I.2. KOMUNIA – TO, CO WYMAGA NAPRAWY I PRZEMIANY

[...] ale mam przeciw tobie.

Ap 2, 20a

Duchowość wspólnoty

10. Widząc piękno komunii, równocześnie odkrywaliśmy związany z jej budowaniem trud. W jednej z syntez pojawiło się nawet pytanie: „Czy naprawdę jesteśmy razem?”. Być może czasami przebywamy tylko fizycznie w tym samym miejscu, ale duchowo jesteśmy w świecie swoich uczuć i przekonań, przywiązani do własnej wrażliwości religijnej, do której inni powinni się dostosować.

11. W ludziach różniących się od nas stylem przeżywania wiary rzadko rozpoznajemy dar dla całego Kościoła i dla nas osobiście. Częściej patrzemy na nich jak na grupę, która powinna się nawrócić. Potrzebujemy jedności w różnorodności, a nie unifikacji; coraz głębszego wspólnego poznawania Boga, zamiast rozbijającego jedność zatrzymywania się na Jego fałszywych obrazach. Wiemy, że budowanie komunii zaczyna się na płaszczyźnie duchowej, i pragniemy wspólnotowego doświadczenia bliskości Boga we własnej parafii. Potrzebujemy praktyk duszpasterskich, które prowadziłyby nas do żywej relacji z Bogiem – rozwijały w nas samodzielność i dojrzałość w wierze, owocujące wzrostem duchowym ukierunkowanym na służbę całej wspólnoty.

Relacje

12. Nawrócenia i odnowy komunii potrzebujemy także na płaszczyźnie czysto ludzkiej. Wymagają tego relacje między różnymi stanami Kościoła (świeccy, duchowni, konsekrowani), relacje wewnątrz poszczególnych

grup, a także relacje między wspólnotami w obrębie tej samej parafii. Zbyt często żyjemy oddzielnie, nie interesując się nawzajem swoim losem. W jednej z syntez napisano: „Ludzie w Kościele zapominają o miłości i miłosierdziu. Są poprawni, ale nie mają miłosierdzia w sercu”. Tęsknimy za Kościołem, który byłby bardziej „wspólnotą przyjaciół” niż instytucją dzielącą się „na kadrę zarządzającą i podległych obserwujących”. Świeccy tęsknią za spotkaniami oraz opartą na dialogu i wzajemnym szacunku współpracą ze swoimi księżmi proboszczami i wikariuszami, a także za obecnością księży biskupów w parafialnej codzienności. Spotkania z księżmi biskupami są również ogromnym wsparciem dla prezbiterów.

Komunikacja

13. Poza możliwością spotkania, szansą na rozmowę oraz zadawanie pytań dotyczących wiary i życia parafii czy otrzymaniem wsparcia w trudnej życiowo sytuacji tęsknimy za takim sposobem komunikacji, który dawałby każdemu szansę na bycie wysłuchanym. Potrzebujemy wzmocnienia kultury dialogu, chęci wzajemnego zrozumienia oraz języka, który by nam to umożliwiał.

14. Dużą trudnością jest dla nas brak przepływu informacji pomiędzy różnymi grupami zaangażowanymi w życie parafii, a także pomiędzy parafią a strukturami centralnymi, takimi jak dekanat i diecezja.

Każdy jest darem dla dobra wszystkich i wspólnoty

15. Zbyt często nie rozeznajemy i nie rozwijamy darów dla wspólnej służby Kościołowi, zwalniając się z niej albo uniemożliwiając innym jej podejmowanie. Brakuje myślenia, że jesteśmy razem jako duchowni, konsekrowani i świeccy, powołani do współodpowiedzialności za Kościół, odpowiedzialni razem za dobro wszystkich. W związku z tym brakuje praktyk i narzędzi umożliwiających szerokiemu gronu osób świeckich i konsekrowanych twórcze zaangażowanie w życie Kościoła, np. na poziomie rad duszpasterskich i ekonomicznych. Dominuje przekonanie, że odpowiedzialność i decyzyjność są domeną duchownych, stąd osamotnienie tych ostatnich w dźwiganiu różnego rodzaju wyzwań i bierność

albo zniechęcenie świeckich. Nie mamy nawyku myślenia o sobie „my” w kontekście odpowiedzialności za Kościół, dlatego rzadko podejmujemy wspólne rozeznawanie nad kierunkami pracy duszpasterskiej w parafii oraz jej rzeczywistymi potrzebami i możliwościami.

16. Podobnie bywa z naszym zaangażowaniem w liturgię. Wielu świeckich nie uczestniczy w niej świadomie, ponieważ nie rozumie sensu swego zaangażowania, często po prostu nie wie, że może je podjąć.

Transparentność

17. Coraz częściej zdajemy sobie sprawę, że komunია wymaga przejrzystości. Aby budować zaufanie i zwiększać gotowość do angażowania się dla wspólnego dobra, potrzebujemy jasnych reguł opisujących funkcjonowanie parafii w zakresie finansowania oraz podejmowania decyzji duszpasterskich, personalnych i materialnych. Dostrzegamy potrzebę istnienia podobnych mechanizmów na szczeblu diecezjalnym.

Solidarność uwzględniająca warunki życia parafii

18. Widzimy, jak wiele w życiu wspólnoty zależy od jej umiejscowienia geograficznego i od liczby wiernych. Potrzebujemy takiego spojrzenia z poziomu diecezji na życie poszczególnych parafii, które uwzględni te różnice, oraz konkretnych rozwiązań np. na poziomie dekanatu, wychodzących naprzeciw różnym wyzwaniom, przed którymi stają m.in. parafie wiejskie. Solidarności, wspólnych uzgodnień i równocześnie spojrzenia uwzględniającego warunki życia parafii wymagają działania duszpasterskie, formacyjne i finansowe.

Dekanat i diecezja

19. W trakcie etapu presynodalnego zadawaliśmy sobie pytania o przestrzenie wymagające nawrócenia na poziomie dekanatu i diecezji i odkryliśmy, że bardzo często brakuje nam świadomości wykraczającej poza ramy parafii. Zazwyczaj nie rozpoznajemy dekanatu jako struktury istotnej dla życia wspólnoty parafialnej, zwłaszcza na obszarze Wrocławia.

Odległe od codzienności jest też spojrzenie, które uwzględniałoby szanse i wyzwania stojące przed diecezją jako całością. Odczuwamy jednak potrzebę uporządkowania różnych spraw z poziomu centralnego, w tym struktur i narzędzi umożliwiających osobom świeckim szerokie włączenie się w duszpasterskie i formacyjne zaangażowanie w Kościele.

I.3. KOMUNIA – NASZE DROGI NAWRÓCENIA I ODNOWY

[...] dam każdemu z was według waszych czynów.

Ap 2, 23d

20. Potrzebujemy:

- a. odnowienia świadomości daru, którym jest sakrament chrztu, i jego znaczenia w praktyce Kościoła;
- b. formacji, która przygotowywałaby nas do rozwijania osobistej relacji z Bogiem i pogłębiała doświadczenie bycia członkami jednego Ciała – Kościoła;
- c. formacji duchownych, świeckich i konsekrowanych przygotowującej do podejmowania wspólnej odpowiedzialności za Kościół;
- d. pełnego uruchomienia struktur służących współodpowiedzialności, m.in. rad duszpasterskich i rad ekonomicznych;
- e. uwzględnienia w programach duszpasterskich wydarzeń, czasu i miejsc pozwalających na budowanie oraz pogłębianie relacji pomiędzy wszystkimi stanami w obrębie parafii, dekanatu i diecezji;
- f. działań na poziomie dekanatu i diecezji wychodzących naprzeciw różnorodnym wyzwaniom, zwłaszcza mniejszych parafii;
- g. nawyków służących wspólnotowemu rozeznawaniu darów poszczególnych członków wspólnoty parafialnej;
- h. nawyków służących wspólnotowemu rozeznawaniu kierunków pracy duszpasterskiej, naszych możliwości oraz wyzwań i potrzeb w parafii i w dekanacie;
- i. uwzględnienia obecności młodych z ich odmiennym myśleniem w parafialnych radach duszpasterskich, aby mogli odpowiadać rozwiązania zgodne z wrażliwością młodego pokolenia;

- j. budowania właściwej przestrzeni dla obecności kobiet zwłaszcza w radach duszpasterskich i różnego rodzaju inicjatywach kościelnych;
- k. przemiany dekanatu w przestrzeń integrowania wspólnot parafialnych, a wewnątrz nich rad duszpasterskich, grup i ruchów kościelnych, np. poprzez dni wspólnoty i inne formy aktywności.

II.

Formacja

II.1. FORMACJA – TO, CO WAŻNE, DOBRE, WARTOŚCIOWE

Pamiętaj więc, jak wzięłeś i usłyszałeś, tak strzeż tego.

Ap 3, 3a-b

Znaczenie wiary i roli słowa Bożego

21. Jesteśmy wdzięczni za dar wiary. Chcemy kierować się nią w codziennym postępowaniu. Ona łączy nas z Bogiem i sobą nawzajem we wspólnocie Kościoła i czyni nas wrażliwymi na dobro. Dzięki niej odnajdujemy sens naszego życia, także w trudnych sytuacjach, np. w obliczu śmierci bliskich. Jednocześnie wiemy, że wiara, aby żyć, musi się rozwijać. Dotyczy to nie tylko sfery przeżyć i doświadczeń, lecz także bardzo ważnej sfery intelektualnej.

22. Treść naszej wiary opiera się na słowie Bożym głoszonym w Kościele. W syntezach wyrażamy przekonanie, że nauczanie Kościoła jest kluczowe dla właściwego rozumienia słowa Bożego i jego interpretacji w kontekście historycznym i społecznym, w którym żyjemy.

23. Widzimy, że wielkim bogactwem w naszych parafiach są wszelkiego rodzaju grupy umożliwiające nam poznawanie słowa, dzielenie się nim, odkrywanie, do czego wzywa nas Bóg w codzienności naszego życia. Bardzo wyraźnie odczuliśmy to w czasie etapu presynodalnego, kiedy wielu z nas pierwszy raz dzieliło się słowem Bożym z innymi i doświadczało jego działania w konkretnych sytuacjach życia.

Wartość dobrze przygotowanych rekolekcji i dni skupienia

24. Umacniającym doświadczeniem bywają rekolekcje parafialne – zwykle organizowane w czasie Wielkiego Postu oraz Adwentu – a także

misje parafialne. Podczas nich mamy szansę spojrzeć na nowo na wymagania naszej wiary, odkryć i przyjąć nowe jej aspekty.

Znaczenie dobrze przygotowanych i prowadzonych lekcji religii i katechez parafialnych

25. Dużym wsparciem dla wzrostu w wierze dzieci i młodzieży są dobrze prowadzone szkolne lekcje religii oraz przygotowanie do przyjęcia sakramentów inicjacji chrześcijańskiej – I komunii św. i sakramentu bierzmowania. Wszędzie tam, gdzie w naszych parafiach przygotowanie to dokonuje się przy współudziale świeckich i w małych grupach formacyjnych, świadomość kandydatów dotycząca dobra, o które proszą, jest dużo głębsza.

Znaczenie świadectwa osobistego i wspólnotowego

26. Zachętą do pogłębiania wiary, zdobywania szerszej wiedzy teologicznej jest świadectwo wiary osób nam znanych, mocniej zaangażowanych w życie Kościoła. Mamy świadomość, że każdy z nas jest najpierw osobiście odpowiedzialny za własną formację chrześcijańską, wiążemy jednak duże nadzieje z możliwościami wspólnot parafialnych, w których żyjemy – traktujemy je jako potencjalne źródło solidnych treści katechetycznych, formujących nasze serca i intelekt.

II.2. FORMACJA – TO, CO WYMAGA NAPRAWY I PRZEMIANY

[...] masz imię, które mówi, że żyjesz, a jesteś umarły.

Ap 3, 1d-e

27. Mając świadomość potencjału formacyjnego, który istnieje w naszych parafiach i dekanatach, z troską dostrzegamy obszary wymagające zmian, rozwoju lub nadania im nowego znaczenia.

Homilie i kazania oparte na słowie Bożym

28. W wielu parafiach wskazuje się na pilną potrzebę odnowienia sposobu głoszenia słowa Bożego przez księży. Pragniemy, aby homilie i kazania zawierały solidne treści teologiczne, tak by wynikało z nich czytelne przesłanie dotyczące chrześcijańskiego sposobu życia. Ważny jest również język przekazu, który powinien być zrozumiały dla wszystkich słuchających. Styl moralizatorski i wielokrotnie powtarzane pobożne zdania bez głębszej treści czy też trudny, naukowy język zniechęcają nas i zamykają. Niekiedy jest to powodem poszukiwania poza parafią miejsc, w których można usłyszeć dobrze przygotowane homilie.

Nauczanie prowadzące do duchowej i intelektualnej dojrzałości w wierze

29. To samo pragnienie wiąże się z rekolekcjami parafialnymi. Szkoda, że są parafie – nie tylko małe – w których rzadkością są solidne rekolekcje adwentowe, a nawet wielkopostne.

30. Pragniemy treści rozwijających nas intelektualnie i duchowo oraz sposobu głoszenia, który pomoże nam żyć Ewangelią w codzienności. Potrzebujemy nauczania i metod dostosowanych do adresatów,

przełamujących stare schematy i kierujących nas do wnętrza. Widzimy wielką potrzebę katechizacji dorosłych, w zorganizowanych w tym celu grupach, tak abyśmy coraz bardziej poznawali Boga i nie zatrzymywali się na Jego fałszywych obrazach lub na poziomie treści wyniesionych z dzieciństwa: dostrzegamy, że „homilie mszalne w formacji to nie wszystko – do wzrostu potrzebna jest także wspólnota”. Chcemy pamiętać o osobach żyjących w związkach nieregularnych.

Słowo Boże i osobista modlitwa

31. Odkrywamy, jak ważna dla pogłębiania wiary i przemiany życia jest znajomość słowa Bożego i umiejętność modlenia się i dzielenia nim z innymi. Potrzebujemy praktyk, które będą nas do tego prowadziły i pomagały żyć słowem na co dzień.

Liturgia

32. Wśród tych z nas, którzy systematyczną katechezę zakończyli już wiele lat temu, budzi się potrzeba zrozumienia symboliki liturgicznej. Odczuwamy brak systematycznej obecności tego typu wyjaśnień w homiliach. Brakuje też innych okazji, które pomogłyby nam wejść głębiej w znaczenie liturgii. Zauważamy również konieczność stałej, przemyślanej formacji dla tych, którzy już są zaangażowani w liturgię, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach.

Szkolna katecheza

33. W syntezach słyhać refleksję nad sposobem realizowania przez niektórych księży i katechetów świeckich katechezy szkolnej. Tam, gdzie brak profesjonalnego i pełnego wiary podejścia do tego zadania, uczniowie zniechęcają się do lekcji religii, a osoby niechętne obecności katechezy w szkole czerpią z tego potwierdzenie swego stanowiska.

34. Widzimy jednak, że zaangażowani katecheci czują się często opuszczeni i pozostawieni sami sobie w zmaganiach o jakość edukacji religijnej i właściwe przygotowanie do sakramentów.

Przygotowanie do sakramentów

35. Dostrzegamy pilną potrzebę odnowienia sposobu przygotowania do sakramentów. Pragniemy, aby czas na to przeznaczony pomagał nam rozwijać dojrzałość i samodzielność w wierze, by był szansą na zdobywanie wiedzy i doświadczeń prowadzących do żywego spotkania z Bogiem oraz umiejętności współpracy z łaską.

36. Potrzebujemy uporządkowania przygotowania dzieci do I komunii św. i młodzieży do bierzmowania na szerszym poziomie niż parafialny – by nie było znaczących dysproporcji pomiędzy parafiami co do treści, wymagań i czasu trwania. Widzimy, że szczególnym wyzwaniem i równocześnie szansą jest formacja rodziców dzieci przedstawianych do chrztu św. i przygotowujących się do I komunii św. oraz rodziców młodzieży przygotowującej się do bierzmowania. Są to często ludzie żyjący na peryferiach Kościoła. Istnieje pilna potrzeba zaproszenia tych wiernych do wejścia na drogę ponownego odkrycia wartości własnego chrztu i otworzenia im szansy ponownego spotkania z Chrystusem. Podobne podejście okazuje się często konieczne wobec kandydatów pragnących zawrzeć sakrament małżeństwa. Przygotowanie do niego wymaga nowych rozwiązań zarówno co do metod, treści, jak i czasu oraz intensywności kursów.

Posłani razem

37. W syntezach wielokrotnie wybrzmiewała potrzeba podjęcia przez szerokie grono osób świeckich zadań katechistów i animatorów. Widzimy konieczność formacji do wspólnej posługi w Kościele świeckich, konsekrowanych i duchownych. Potrzebujemy programów, metod i narzędzi, które umożliwiłyby nam podjęcie tych zadań.

II.3. FORMACJA – NASZE DROGI NAWRÓCENIA I ODNOWY

Stań się czujnym.

Ap 3, 2a

38. Potrzebujemy:
- a. częstej adoracji Najświętszego Sakramentu z wydłużonym czasem ciszy, przeżywanej wspólnie z duszpasterzami;
  - b. małych grup formacyjnych w parafiach, w których można słuchać katechezy, medytować słowo Boże i dzielić się nim, abyśmy uczyli się przechodzić od literalnej religijności do osobistej relacji z Bogiem i wychodzić z anonimowości, zwłaszcza w dużych parafiach;
  - c. spójnego programu formacyjnego, opracowanego na szczeblu diecezjalnym;
  - d. dobrze sprawowanej liturgii, angażującej w poszczególne postęgi możliwie wielu ochrzczonych;
  - e. diecezjalnego centrum formacyjnego, które dawałoby szansę na rozwój duchowy (metody i narzędzia pracy) i przygotowywałoby szerokie grono wiernych, zaangażowanych w życie parafii oraz już pełniących różnorakie funkcje w duszpasterstwie, do wspólnej służby duszpasterskiej;
  - f. rozwiązań, które zaangażują duszpastersko rodziców kandydatów do sakramentów, tak aby nie byli tylko odbiorcami nauczania, ale pomagali w przekazie wiary;
  - g. diecezjalnego programu duszpasterskiego, spójnego z programem ogólnopolskim, uwzględniającego specyfikę i potrzeby całej diecezji;
  - h. programów katechizacji dorosłych łączących elementy przygotowania liturgicznego i biblijnego;

CO MÓWI DUCH DO KOŚCIOŁA

- i. warsztatów i kursów ewangelizacyjnych organizowanych na poziomie dekanatów lub całej diecezji;
- j. dzielenia się służbą animatorów grup i płynnego przepływu informacji o kursach na terenie dekanatu;
- k. wsparcia ze strony dekanatów okazywanego małym parafiom z niewielkimi zasobami w przygotowaniu do przyjęcia sakramentów – zwłaszcza bierzmowania i małżeństwa;
- l. dostosowywania języka przekazu w katechizacji i nauczaniu do odbiorcy, odejścia od stylu podniosłego i patetycznego;
- m. strony internetowej archidiecezji zawierającej oferty formacyjne oraz informacje dotyczące miejsc i środowisk, w których można korzystać z formacji katolickiej;
- n. konsekwentnej obecności katolików w mediach z pozytywnym przekazem formacyjnym (także katecheza przez media);
- o. stworzenia narzędzi ewaluacyjnych względem działań zmierzających do poprawy sytuacji formacyjnej na poziomie parafii i diecezji poprzez ustalenie okresów ewaluacyjnych i realnych celów;
- p. skutecznego sposobu docierania do młodych – czy to w czasie szkoły średniej, czy w okresie studenckim;
- q. zaangażowania młodych w misję ewangelizacji ich rówieśników („młodzi – młodym”) oraz formowania ich do współodpowiedzialności za głoszenie Dobrej Nowiny;
- r. współpracy młodych w integrowaniu ich rówieśników w wspólnotę;
- s. większego zwrócenia uwagi na stałą formację kapłanów. Troska o „mury” kościołów, zaangażowanie w zarządzanie instytucją na poziomie materialnym nie zastępuje formacji kapłańskiej i kapłańskiego świadectwa promieniującego na innych.

III.

Misja

III.1. MISJA – TO, CO WAŻNE, DOBRE, WARTOŚCIOWE

[...] nie zaparteś się mego imienia.

Ap 3, 8f

Świadomość powołania do głoszenia Chrystusa Zmartwychwstałego

39. Nosimy w sercu przekonanie, że cała wspólnota Kościoła wezwana jest do tego, by mówić o Chrystusie także osobom niewierzącym i tym, którzy utracili wiarę lub są daleko od Kościoła. Wynika to z bezpośredniego nakazu Chrystusa i z faktu, że wiarę przyjęliśmy nie tylko dla siebie, lecz także by przekazywać ją dalej. Podstawą głoszenia jest osobiste spotkanie z Chrystusem – wówczas głoszący z nauczyciela staje się świadkiem.

Potrzeba towarzyszenia

40. Świadek wiary, aby móc skutecznie głosić Chrystusa, nie może pozostać sam, potrzebuje towarzyszącego mu Kościoła. Misja jest owocem wiary i komunii – jedności ze wspólnotą. Misja jest także podstawą tożsamości Kościoła. W sakramencie chrztu św. stajemy się misjonarzami – głoszenie Ewangelii jest naszym przywilejem i zadaniem, darem od Boga i owocem miłości bliźniego. „[W]iara rodzi się z tego, co się słyszy, tym zaś, co się słyszy, jest słowo Chrystusa” (Rz 10, 17), dlatego trzeba, aby każdy z nas na różne sposoby głosił Ewangelię. Bez przekazywania wiary Kościół obumiera. Każde miejsce i okoliczność może stać się przestrzenią ewangelizacji. Jako świadomi chrześcijanie jesteśmy zapleczem misyjnej działalności Kościoła i jednocześnie jej potencjałem. „Trzeba skończyć

MISJA - TO, CO WAŻNE, DOBRE, WARTOŚCIOWE

z narzekaniem na trudny czas, a skupić się na Chrystusie i zaufać mocy Ducha Świętego” towarzyszącego misjonarzom i wszystkim wierzącym. Mamy ponadto wewnętrzne przekonanie, że spójność naszego postępowania z wyznawaną wiarą ma siłę przyciągającą innych do Kościoła – ma siłę świadectwa.

III.2. MISJA – TO, CO WYMAGA NAPRAWY I PRZEMIANY

[...] moc masz znikomą.

Ap 3, 8d

Wyjście do nieochrzczonych

41. Mamy świadomość tego, że żyjemy w świecie, który staje się coraz bardziej zdechrystianizowany, a nawet otwarcie antychrześcijański. W otoczeniu naszych parafii coraz wyraźniejsza jest obecność osób niewierzących, potrzebujących głoszenia kerygmatu i doprowadzenia do spotkania z Chrystusem. Coraz częściej są to też osoby spoza granic Polski – imigranci przybyli w poszukiwaniu pracy i uchodźcy.

Wyjście do ochrzczonych niewierzących

42. Także niegdyś ochrzczeni – nominalni członkowie Kościoła – tracą więzi ze wspólnotą, odchodzą nie tylko od praktyk religijnych, lecz także formalnie od wspólnoty parafialnej. Część rodziców kandydatów do chrztu, I komunii św. i bierzmowania motywuje swoje dzieci do przyjęcia tych sakramentów, jednocześnie jednak nie uczestniczy we wspólnocie sakramentalnej i nie przypisuje sakramentom większego znaczenia w swoim życiu. Podobna sytuacja dotyczy pewnej części narzeczonych przygotowujących się do sakramentu małżeństwa. Stajemy często bezradni wobec głębokich przemian społecznych i bardzo konkretnych sytuacji spotkania z ludźmi niewierzącymi lub porzucającymi Kościół. Z jednej strony odczuwamy brak umiejętności i praktyki (metod) pierwszego głoszenia Chrystusa, a z drugiej – towarzyszy nam niekiedy lęk przed wyjściem do takich osób, gdyż czujemy się osamotnieni wobec takich wyzwań.

III.3. MISJA – NASZE DROGI NAWRÓCENIA I ODNOWY

[...] postawiłem jako dar przed tobą drzwi otwarte.

Ap 3, 8b

43. Potrzebujemy:

- a. obecności małych grup w parafii, szczególnie tych związanych z ruchami kościelnymi, jako środowiska, które ożywia ducha misyjnego i motywuje do praktycznych działań misyjnych w parafii, a także przygotowuje ewangelizatorów i stanowi dla nich zaplecze ludzkie i duchowe;
- b. małych grup otwartych na integrację nowych osób we wspólnocie: neofitów, osób wracających z peryferii, młodych wchodzących w dorosłość;
- c. obecności w parafii grup należących do ruchów kościelnych, szczególnie tych, które stawiają sobie za cel głoszenie kerygmatu;
- d. zintegrowania działań wszystkich stowarzyszeń i ruchów zaangażowanych w pierwsze głoszenie Chrystusa (uzgodnienia celów głoszenia, wzajemnego uznania treści, konsekwentnego trwania na modlitwie jedni za drugich) jako świadectwa jedności wobec parafii i całej archidiecezji;
- e. włączenia treści formacyjnych różnych ruchów na terenie archidiecezji, związanych z ewangelizacją, w propozycję diecezjalnego centrum formacyjnego w celu przygotowania ewangelizatorów do współdziałania w pełnej jedności z nauczaniem Kościoła;
- f. organizowania szkoleń i kursów ewangelizacyjnych – na poziomie dekanatu lub archidiecezji – dla wiernych gotowych do włączenia się w zadanie ewangelizacji;
- g. obecności w działaniach ewangelizacyjnych kapłanów jako istotnych animatorów działań misyjnych (zaangażowanie w głoszenie

CO MÓWI DUCH DO KOŚCIOŁA

- kerygmatu osobom niewierzącym może odnowić spojrzenie na duszpasterstwo);
- h. odnowionego podejścia do tradycyjnej wizyty kolędowej – by stała się ona okazją do rozmowy z niewierzącymi lub żyjącymi na peryferiach Kościoła i do włączenia w nią treści kerygmatycznych;
  - i. świadectwa życia ewangelizatorów wobec własnej wspólnoty lub parafii oraz samych nawróconych, zwłaszcza tych, którzy dzięki wysiłkowi ewangelizacyjnemu przedstawiciele parafii przyjęli wiarę w Chrystusa w wieku dorosłym;
  - j. odnowionego spojrzenia na przygotowanie do chrztu osób dorosłych, nowego określenia jego miejsca w praktyce duszpasterskiej parafii, dekanatu i diecezji;
  - k. wspólnot kościelnych mających doświadczenie pracy w małych grupach i umiejętność budowania bliskich relacji międzyludzkich na poziomie wiary jako cennego zaplecza w prowadzeniu do wiary rodziców proszących o chrzest ich dzieci oraz tych, którzy towarzyszą dzieciom lub młodym przygotowującym się do I komunii św. i do bierzmowania;
  - l. małżeństw zaangażowanych w prowadzenie ku wierze narzeczonych, którzy podejmują się przygotowania do sakramentu małżeństwa;
  - m. sposobów dotarcia z przekazem ewangelicznym do osób żyjących na sposób małżeński bez związku małżeńskiego, do bezdomnych i wszystkich dotkniętych jakąkolwiek formą odrzucenia, także imigrantów (tu pojawia się poważne wyzwanie, by głosić im Chrystusa w ich własnym języku);
  - n. szerokiego zaangażowania mediów w dzieło ewangelizacji, wykorzystania radia diecezjalnego, strony internetowej, innych kanałów dostępnych w Internecie;
  - o. stworzenia diecezjalnej strony formacyjnej i informacyjnej przekazującej treści kerygmatyczne i zawierającej informacje dla poszukujących kontaktu ze wspólnotami Kościoła.

ZAKOŃCZENIE

44. Treści zawarte w tej syntezie są diagnozą rzeczywistości, w której żyjemy. Staną się one podstawą prac komisji synodalnych, których zadaniem jest wypracowanie odpowiedzi na postawione problemy i odczytane wyzwania stojące przed Kościołem w naszej archidiecezji.

45. Czas pracy i cały wysiłek osób zaangażowanych w komisje oraz zespoły synodalne powierzamy opiece Maryi, Matki Bożej Zwycięskiej, i wstawiennictwu patronów naszej archidiecezji: św. Janowi Chrzycielowi, św. Jadwidze Śląskiej, bł. Czesławowi, a także bł. s. Marii Paschalis i Towarzyszkom.

*Oto stoję u drzwi i kołaczę: jeśli ktoś posłyszy mój głos i drzwi otworzy,
wejdę do niego i będę z nim wieczerzał, a on ze mną.*

Ap 3, 20

SPIS TREŚCI

Słowo abp. Józefa Kupnego	5
Wstęp	7
I. Komunia	9
I.1. KOMUNIA – TO, CO WAŻNE, DOBRE, WARTOŚCIOWE	10
Chrystus i sakramenty	10
Doświadczenie mocy adoracji i słowa Bożego	10
Znaczenie spotkania	10
Służba innym	11
Praca zespołów synodalnych	11
I.2. KOMUNIA – TO, CO WYMAGA NAPRAWY I PRZEMIANY	12
Duchowość wspólnoty	12
Relacje	12
Komunikacja	13
Każdy jest darem dla dobra wszystkich i wspólnoty	13
Transparentność	14
Solidarność uwzględniająca warunki życia parafii	14
Dekanat i diecezja	14
I.3. KOMUNIA – NASZE DROGI NAWRÓCENIA I ODNOWY	16
II. Formacja	19
II.1. FORMACJA – TO, CO WAŻNE, DOBRE, WARTOŚCIOWE	20
Znaczenie wiary i roli słowa Bożego	20
Wartość dobrze przygotowanych rekolekcji i dni skupienia	20

Znaczenie dobrze przygotowanych i prowadzonych lekcji religii i katechez parafialnych	21
Znaczenie świadectwa osobistego i wspólnotowego	21
II.2. FORMACJA – TO, CO WYMAGA NAPRAWY I PRZEMIANY	22
Homilie i kazania oparte na słowie Bożym	22
Nauczanie prowadzące do duchowej i intelektualnej dojrzałości w wierze	22
Słowo Boże i osobista modlitwa	23
Liturgia	23
Szkolna katecheza	23
Przygotowanie do sakramentów	24
Posłani razem	24
II.3. FORMACJA – NASZE DROGI NAWRÓCENIA I ODNOWY	25
III. Misja	27
III.1. MISJA – TO, CO WAŻNE, DOBRE, WARTOŚCIOWE	28
Świadomość powołania do głoszenia Chrystusa Zmartwychwstałego	28
Potrzeba towarzyszenia	28
III.2. MISJA – TO, CO WYMAGA NAPRAWY I PRZEMIANY	30
Wyjście do nieochrzczonych	30
Wyjście do ochrzczonych niewierzących	30
III.3. MISJA – NASZE DROGI NAWRÓCENIA I ODNOWY	31
Zakończenie	33

Redakcja i korekta:
MAGDALENA ORAŃSKA, RENATA LEWANDOWSKA
Projekt graficzny, łamanie i przygotowanie do druku:
MORAWSKI-DESIGN

© Kuria Metropolitalna Wrocławska 2024
© TUM Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej 2024

ISBN 978-83-7454-567-9

TUM Wydawnictwo
Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej
50-329 Wrocław, pl. Katedralny 19
tel.: 71 322 53 68, 690 026 300
e-mail: kontakt@wydawnictwotum.wroclaw.pl
www.wydawnictwotum.wroclaw.pl

Druk i oprawa: Justprint Sp. z o.o., Katowice